

УСПІШНІ ПРАКТИКИ МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ КУЛЬТУРНИХ ТА КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ ПРОГРАМИ ЄС «КРЕАТИВНА ЄВРОПА» В УКРАЇНІ

Маруховська-Картунова О. О.

ВСТУП

В останні десятиліття у європейській практиці та в Україні особливо актуальними стають процеси зародження, становлення та розвитку ключового сектору нової креативної економіки, а саме – сфери культурних та креативних індустрій (ККІ). В країнах Європейського Союзу розвиток культурних та креативних індустрій є одним із пріоритетних напрямів політики, який ефективно інтегрується в політичні документи та різноманітні культурні програми. Так, відомо, що в Європейському Союзі було об'єднано безліч культурних програм та створено й запущено з 01 січня 2014 року масштабну рамкову Програму Європейської Комісії під назвою «Креативна Європа» (“*Creative Europe*”), яка була розрахована до 2020 року на 7 років, а потім продовжена ще на 6 років на 2021–2027 рр. й була спрямована на широку підтримку культурних і креативних індустрій (ККІ) країн ЄС.

1. Визнання розвитку культурних та креативних індустрій в Україні як одного з основних стратегічних напрямів державної політики у сфері культури

В Україні процесам розвитку культурних та креативних індустрій значну увагу почали приділяти тільки після Революції гідності 2014 року, коли були прийняті такі документи щодо державної політики у сфері культури, як: «Довгострокова стратегія розвитку культури в Україні до 2025 року»¹, а також розпорядження № 119-р Кабінету міністрів України «Про схвалення Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ» від 01 лютого 2016 року, в якому одним з основних стратегічних напрямів реформ в Україні було визнано «підтримку інновацій, нових знань, креативних індустрій, що відповідають викликам ХХІ століття»².

¹ Довгострокова стратегія розвитку культури в Україні до 2025 року. *Альянс Культури*. 2014–2015. 37 с. URL: https://www.cultura.kh.ua/images/stories/innovaciyna_diyalnist/dovgostrokova_strategiya_rozv_.pdf (Дата звернення: 21.05.2023).

² Про схвалення Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ : розпорядження Кабінету Міністрів України № 119-р від 01.02.2016 *Урядовий*

Порівняно з країнами Європейського Союзу, де поняття «культурні індустрії» – “Cultural Industries” (O’Connor J., 2000)³ та «креативні індустрії» – “Creative Industries” (Hartley J., 2004)⁴ є досить поширеними та загальнозживаними, починаючи з початку 2000-х років, то в Україні вони є відносно новими і тільки зовсім нещодавно почали з’являтися наукові праці (монографії та навчальні посібники), присвячені розвитку культурних та креативних індустрій (Вахович І. М., Чуль О.)⁵ та (Свінцицька О. М., Ткачук В. О., 2020)⁶.

Відомо, що в Законі України «Про культуру» у статті 1, пункті 5 (доповнення згідно із Законом № 2458-VIII від 19.06.2018 в редакції Закону № 692-IX від 16.06.2020) на законодавчому рівні закріплено певне визначення поняття «креативні індустрії», яке містить наступне трактування: *«креативні індустрії – це види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження»*⁷.

Принагідно відзначимо, що згідно розпорядженню Кабінету Міністрів України № 265-р. від 24.04.2019 р. «Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій» до креативних індустрій в Україні відносяться: 1) народні художні промисли; 2) візуальне мистецтво: (живопис, графіка, скульптура, фотографія тощо); 3) сценічне мистецтво (жива музика, театр, танець, опера, цирк, ляльковий театр тощо); 4) література, видавнича діяльність та друковані засоби масової інформації; 5) аудіальне мистецтво; 6) аудіовізуальне мистецтво: кіно; телебачення, відео, анімація, мультимедіа тощо; 7) дизайн; 8) мода; 9) нові медіа та інформаційно-комунікаційні технології: програмне забезпечення, відеоігри, цифрові технології в мистецтві; 10) архітектура й урбаністика; 11) реклама, маркетинг, зв’язки з громадськістю та інші креативні послуги; 12) бібліотеки, архіви та музеї.

портал: Державний сайт України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248862610> (Дата звернення: 21.05.2023).

³ O’Connor J. (2000) The Definition of ‘Cultural Industries’. *The European Journal of Arts Education*, Vol. 2. No. 3. Pp. 15–27. URL: <https://eprints.qut.edu.au/43877/2/43877.pdf> (Дата звернення: 21.05.2023).

⁴ Hartley J. (2004) *Creative Industries*. New Jersey: Wiley-Blackwell. 434 p.

⁵ Вахович І. М., Чуль О. М. *Розвиток креативних індустрій: регіональний вимір: монографія*. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 288 с.

⁶ Свінцицька О. М., Ткачук В. О. *Креативна економіка та креативні індустрії: навчальний посібник*. Житомир : Державний ун-т «Житомирська політехніка», 2020. 218 с.

⁷ Про культуру: Закон України Документ 2778-VI, чинний, поточна редакція від 31.03.2023, підстава 2849-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 24. Ст. 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (Дата звернення: 22.05.2023).

Додатково відповідно Додатку до вищезазначеного розпорядження Кабінету Міністрів України згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 до креативних індустрій відносять такі види економічної діяльності, як: 1) виробництво ювелірних і подібних виробів, біжутерії та музичних інструментів; 2) видання книг, газет, журналів і періодичних видань; 3) комп'ютерне програмування; видання комп'ютерних ігор та програмного забезпечення, 4) виробництво, компонування, розповсюдження та демонстрація кіно- та відеофільмів, телевізійних програм; 5) діяльність інформаційних та рекламних агентств, у сфері зв'язків з громадськістю та у сфері архітектури; 6) дослідження і експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук; 7) діяльність у сфері дизайну та фотографії; 8) надання послуг з перекладу; 9) освіта у сфері культури; 10) театральна та концертна діяльність, функціонування театральних та концертних залів; 11) функціонування бібліотек, архівів та музеїв⁸.

2. Основні етапи реалізації та структура Програми «Креативна Європа» в ЄС та в Україні

Як вже відзначалося, Європейський Союз наприкінці 2013 року запустив найбільш амбітну й широкомасштабну у своїй історії рамкову програму з підтримки культурних та креативних індустрій під назвою «Креативна Європа». Про це свідчить опублікований в офіційному журналі Європейського Союзу L347/221 Регламент (ЄС) № 1295/2013 Європейського парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про заснування Програми «Креативна Європа» (2014–2020)⁹. На слушну думку Т. Соломенної, саме «початком нового етапу в культурній політиці ЄС став 2014 рік з Програмою «Креативна Європа», до якої крім країн ЄС долучилися численні країни-партнери»¹⁰.

Показово, що відповідальним за реалізацію Програми «Креативна Європа» від імені Європейської Комісії (президентка Урсула фон дер

⁸ Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій: розпорядження Кабінету Міністрів України № 265-р. від 24.04.2019. Додаток до розпорядження. *Урядовий портал*. Державні сайти України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhchnoyi-diyalnosti-yaki-nalezhat-do-kreativnih-industrij> (Дата звернення: 22.05.2023).

⁹ REGULATION (EU) No 1295/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 December 2013 establishing the Creative Europe Programme (2014 to 2020) and repealing Decisions No 1718/2006/EC, No 1855/2006/EC and No 1041/2009/EC. *Official Journal of the European Union*. L 347. P. 221–236. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0221:0237:EN:PDF> (Дата звернення: 23.05.2023).

¹⁰ Соломенна Т. Україна в програмі ЄС «Креативна Європа». *Сіверянський літопис*. 2021. № 5. С. 242–247. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/182663/33-Solomenna.pdf?sequence=1> (Дата звернення 23.05.2023).

Ляен) стало Європейське виконавче агентство з питань освіти та культури (ЕАСЕА – European Education and Culture Executive Agency), яке «керує фінансуванням освіти, культури, аудіовізуальних засобів, спорту, громадянства та волонтерства»¹¹.

Для євроінтеграційного розвитку України спочатку була створена Програма ЄС та Східного партнерства «Культура та креативність» (2015–2018 рр.), а з 01 січня 2016 року Україна офіційно приєдналася і стала повноправною учасницею з реалізації культурної політики Програми ЄС «Креативна Європа», підписавши 19 листопада 2015 року «Угоду між урядом України та Європейською Комісією про участь України у Програмі «Креативна Європа»¹².

Основними офіційними хронологічними віхами *першого етапу* прийняття Програми ЄС «Креативна Європа» (2014–2020 рр.) та приєднання України до неї були наступні (див. Схему № 1.).

Проведений автором цього розділу аналіз реалізації Програми ЄС «Креативна Європа» дає підстави стверджувати, що Програма має *два етапи*, вже успішно пройшла *перший семирічний етап* з 2014 по 2020 роки і тому Європейський Союз не лише продовжив її функціонування ще на шість років на 2021–2027 роки, а й збільшив новий бюджет програми. Так, загальний бюджет Програми «Креативна Європа» 2014–2020 рр. був 1,46 млрд. євро, а на 2021–2027 рр. становить 2,4 млрд. євро, що на 63% більше від попередньої суми¹³. На превеликий жаль, останній 2020 рік першого етапу співпав зі світовою пандемією, тому не був достатньо результативним.

Основними офіційними хронологічними віхами *другого етапу* прийняття Програми ЄС «Креативна Європа» (2021–2027 рр.) та приєднання України до неї були наступні (див. Схему № 2.):

¹¹ European Education and Culture Executive Agency. URL: https://www.eacea.ec.europa.eu/index_en (Дата звернення 23.05.2023).

¹² Угода між урядом України та Європейською Комісією про участь України у Програмі «Креативна Європа»: програма Європейського Союзу для сектору культури та креативності. Документ 984_020, чинний, поточна редакція – ратифікація від 03.02.2016, підстава – 978-VIII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_020#Text (Дата звернення 23.05.2023).

¹³ Ількова О. Програма ЄС «Креативна Європа» в Україні: інформаційний ресурс до дисциплін інформаційно-комунікаційного циклу. *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання*: монографія / відп. ред. Тюрменко І. І. Київ : НАУ, 2021. С. 199, 202. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53292/1/%d0%9c_3.5_%d0%a1%d1%82%d1%80.%20197-205.pdf (Дата звернення 23.05.2023).

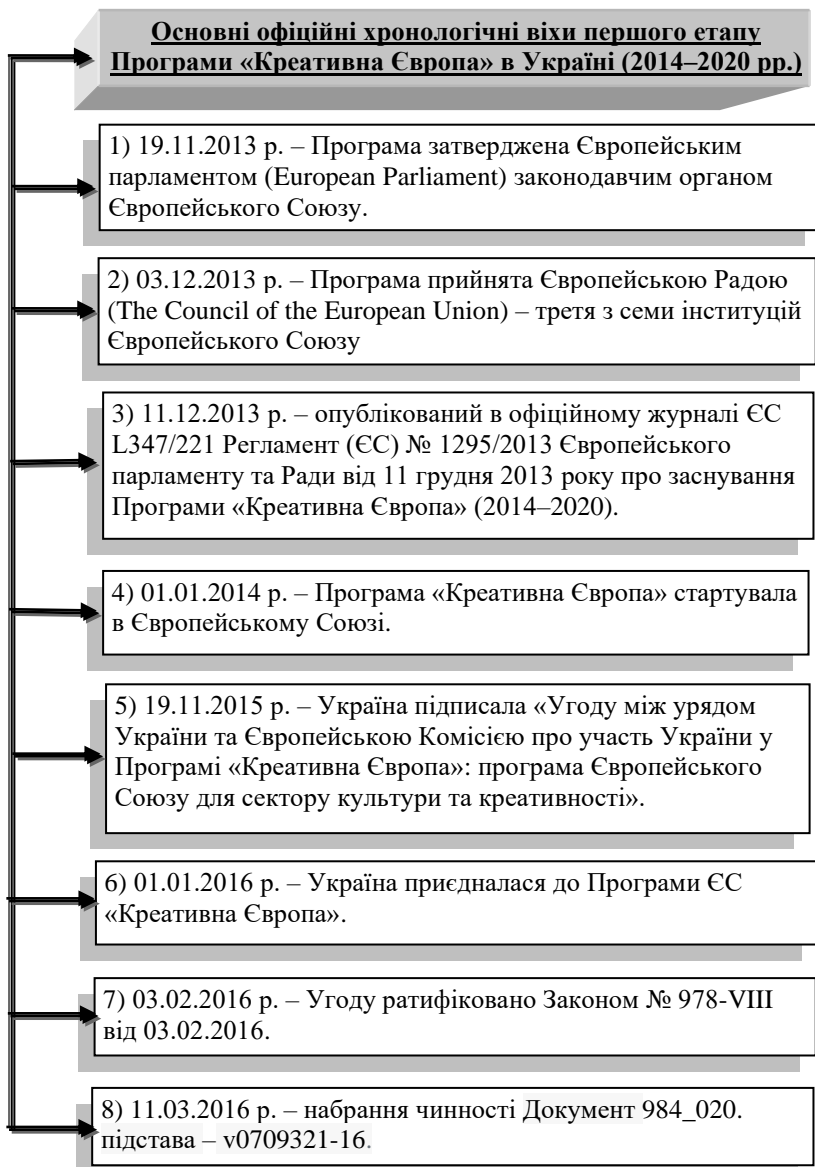
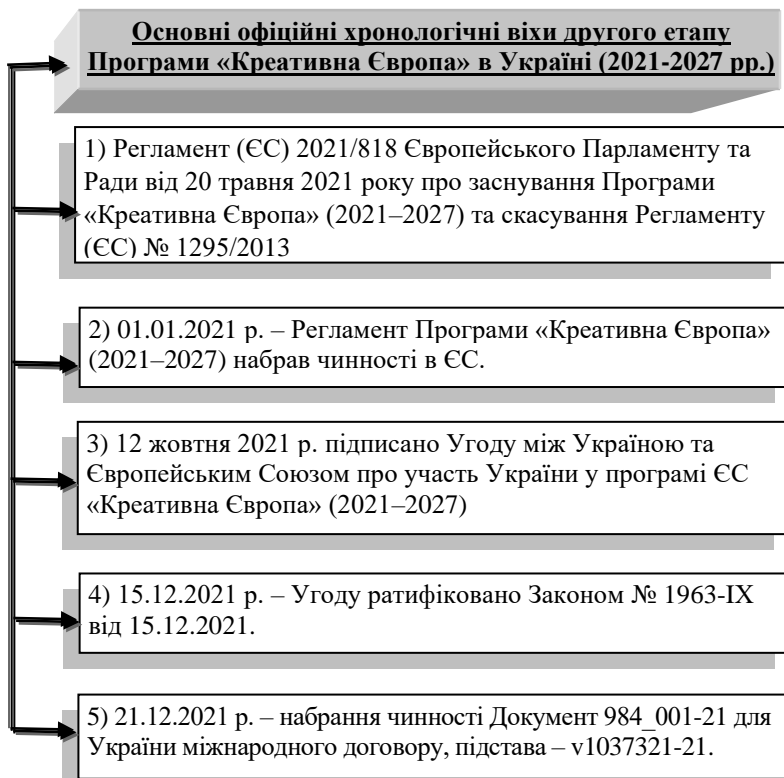

Схема № 1. Основні офіційні хронологічні віхи першого етапу Програми «Креативна Європа» в Україні 2014–2020 рр.

Розробка автора

**Схема № 2. Основні офіційні хронологічні віхи другого етапу
Програми «Креативна Європа» в Україні 2021–2027 рр.**

Розробка автора

Як зазначається в основному офіційному документі – Регламенті Європейського Парламенту та Ради від 20 травня 2021 року про продовження Програми ЄС «Креативна Європа» (2014–2020 рр.) та заснування *другого етапу* Програми ЄС «Креативна Європа» на 2021–2027 роки, необхідно «забезпечити безперервність надання підтримки у відповідній сфері політики», оскільки «культура, мистецтво, культурна спадщина та культурне розмаїття мають велике значення для європейського суспільства з культурної, освітньої, демократичної, екологічної, соціальної, правової та економічної точок зору, тому їх слід заохочувати та підтримувати». Заради об’єктивності, принагідно відзначимо, як саме в цьому знаковому документі – Регламенті Європейського Парламенту та Ради про заснування Програми

ЄС «Креативна Європа» (2021–2027) трактується поняття «культурні та креативні індустрії»: «Для цілей цього Регламенту застосовуються такі визначення: «культурні та творчі сектори» означає всі сектори, чия діяльність має потенціал для створення інновацій та робочих місць, зокрема за рахунок інтелектуальної власності; ґрунтуються на культурних цінностях, художніх та інших індивідуальних чи колективних творчих проявах; включають розробку, створення, виробництво, розповсюдження та збереження товарів і послуг, які втілюють культурні, мистецькі чи інші творчі прояви, а також відповідні функції, такі як освіта чи управління»¹⁴.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що зміст та значення поняття «культурні та креативні індустрії» в сучасному європейському та українському наукових співтовариствах часто ототожнюються, використовуються паралельно або взаємозамінно, хоча мають багато спільних рис та відмінностей, але це питання може бути темою окремого наукового дослідження.

Показово, що Україна успішно брала участь у *першому етапі* Програми Європейського Союзу «Креативна Європа» (2014–2020 рр.) з 2016 року, тому «враховуючи спільні цілі, цінності та міцні зв'язки Сторін у галузі культури, аудіовізуальній та медіа сфері, що виникли у минулому завдяки участі у програмі «Креативна Європа» (2014–2020) та спільне бажання Сторін і надалі розвивати, зміцнювати, просувати та розширювати свої відносини та співпрацю», Україна 12 жовтня 2021 р. підписала «Угоду між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі ЄС «Креативна Європа» (2021–2027), тобто у *другому етапі* Програми»¹⁵.

Характеризуючи основні компоненти *структури Програми* ЄС «Креативна Європа» (2014–2020 рр.), особливу увагу слід звернути на те, що з початку вона складалася з перших окремих підпрограм «Культура» та «Медіа», а потім Програму було продовжено на 2021–2027 рр. з додаванням третьої підпрограми «Міжсекторальна співпраця» (див. схему № 3.):

1) підпрограма «Культура» як частина програми «Креативна Європа», «охоплює всі сектори культурних та креативних індустрій (за

¹⁴ Про Regulation (EU) 2021/818 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2021 establishing the Creative Europe Programme (2021 to 2027) and repealing Regulation (EU) No 1295/2013. Document 32021R0818. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj> (Дата звернення 24.05.2023).

¹⁵ Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021–2027). Документ 984_001-21, чинний, поточна редакція – Ратифікація від 15.12.2021, підстава – 1963-IX *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-21#Text (Дата звернення 24.05.2023).

винятком аудіовізуального сектору та кіно)», вона розрахована на підтримку культурного та креативного секторів, серед яких література, музика, архітектура, видавництво, культурна спадщина та ін.¹⁶

2) підпрограма «*Media*» надає «фінансову підтримку для розвитку, поширення та популяризації кіно- та аудіовізуальної індустрій Європейського Союзу»¹⁷ (нові медіа, кінофестивалі, повнометражні художні та документальні фільми та ін.);

3) третя підпрограма «*Міжсекторальна співпраця*» як частина Програми «Креативна Європа» була додана Європейським Союзом до Програми «Креативна Європа» на 2021–2027 роки «сприяє співпраці між різними культурними та креативними секторами, а також охоплює напрямок новинних ЗМІ» через «підтримку медіаграмотності, якісної журналістики, свободи слова та плюралізму»¹⁸.

Схема 3. Структура Програми «Креативна Європа» (2021–2027 рр.)¹⁹.

¹⁶ Культура. Про підпрограму. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/1> (Дата звернення 25.05.2023).

¹⁷ Про Підпрограма «Медіа». Про Програму «Креативна Європа». *Сайт «Культура і креативність»*. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/creative-europe/media-sub-programme> (Дата звернення 25.05.2023).

¹⁸ Міжсекторальна співпраця. Про підпрограму. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/4> (Дата звернення 25.05.2023).

¹⁹ Україна приєдналася до Програми ЄС «Креативна Європа» (2021–2027). Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/posts/Ukraine_joined_CreativeEurope (Дата звернення 25.05.2023).

Зауважимо, що досить визначну роль в успішній реалізації особливо підпрограми «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні належить трьом новітнім культурним інституціям нової моделі менеджменту культури: *Українському Культурному фонду (УКФ)*, створеному у 2017 році, *Українському інституту книги* (2016 р.), підпорядкованому Міністерству культури України та *Українському інституту* (2017 р.) – державній установі, підпорядкованій МЗС України, місією якої є «зміцнення міжнародної і внутрішньої суб'єктності України засобами культурної дипломатії»²⁰.

Доцільним буде також підкреслити, що згідно Робочій Програмі ЄС «Креативна Європа» *підпрограма «Культура»* мала наступні *пріоритети* на 2022 рік: 1) *сталість і відновлення* для підтримки творчої співпраці над проектами у секторі культури із європейськими партнерами для виходу з кризи, спричиненої пандемією; 2) *інновації та співтворення*: спільне виробництво, розробка і винайдення інноваційних практик і моделей та їх поширення по регіонах Європи; 3) *співпраця та обмін досвідом* у культурних заходах та проектах для митців на транскордонному рівні; 4) *мобільність митців та їхніх робіт*: популяризація талановитих європейських митців і діячів культури та розповсюдження їх робіт у Європі та за її межами; 5) *секторальний підхід*: надання цільової підтримки літературі та видавничій справі, збереженню культурної спадщини, музичному сектору, сфері архітектури, дизайну, культурному туризму та ін.²¹.

Найбільш важливими *показниками успішної участі України* у реалізації Програми ЄС «Креативна Європа» в підпрограмі «Культура» є опубліковані на офіційному сайті Програми «Креативна Європа» в Україні *«історії успіху» українських культурних та креативних індустрій*, про що більш розгорнуто представлено в наступному параграфі.

3. Аналіз успішних практик міжнародних проєктів культурних та креативних індустрій Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні

Відомо, що після приєднання у 2016 році до Програми Європейського Союзу «Креативна Європа» Україна почала активно брати участь в реалізації цієї Програми, що викликало значні позитивні зміни у розвитку українського сектору культурних і креативних індустрій, результатом чого станом на кінець 2021 року було

²⁰ Про Український інститут. Місія. *Caïm Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/mission/> (Дата звернення 25.05.2023).

²¹ Робоча програма «Креативної Європи» 2022. С. 2–3. URL: <https://creativeurope.in.ua/storage/documents/21022022.pdf> (Дата звернення 25.05.2023).

реалізовано «38 міжнародних проєктів за участю українських організацій у співпраці зі 117 партнерськими інституціями з 29 країн Європи»²².

Як слушно зазначається в оглядовій довідці «До питання публічної політики підтримки культурних і креативних індустрій в контексті співробітництва України з програмами Європейського Союзу», «дебют був успішним: у 2017-му році в конкурсі Програми ЄС «Креативна Європа» перемогли чотири заявки за участі українців. Перемога у «Креативній Європі» – це не тільки грант, а ще й визнання на європейській культурній арені. Усього у 2017 році надійшло 548 заявок, і в 23-х з них фігурували українські організації»²³.

Для популяризації Програми та координації залучення українських учасників в Україні було створено Національне Бюро Програми «Креативна Європа», яке має інформативний та змістовний офіційний вебсайт, а також всебічно розвиває програму на національному рівні в секторі культурних і креативних індустрій та активно співпрацює щодо пошуку партнерів з національними бюро «Креативної Європи» інших країн²⁴.

Головною метою даного розділу колективної монографії є дослідження та аналіз ролі успішних практик міжнародних проєктів культурних та креативних індустрій Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, які представлені на офіційному сайті Національного бюро Програми «Креативна Європа» в Україні як *«Історії успіху» українських культурних та креативних індустрій*. Цікаво, що для зручності користувачів сайту рубрика «Історії успіху» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні розділені на три підпрограми, в кожній підпрограмі вказана назва конкурсу та всі вони вдало розташовані в хронологічному порядку.

Зауважимо, що відповідно офіційному сайту Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні **в підпрограмі «Культура»** представлено 5 варіантів назв конкурсів, в яких в хронологічному порядку стисло

²² Володимир Зеленський підтримав ратифікацію Угоди з ЄС про участь України у програмі «Креативна Європа» (18 грудня 2021 р.) *Офіційне інтернет-представництво*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pidtrimav-ratifikaciyu-ugodi-z-yes-pro-u-72157> (Дата звернення 26.05.2023).

²³ Шлепакова Т. Л. До питання публічної політики підтримки культурних і креативних індустрій в контексті співробітництва України з програмами Європейського Союзу. (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами). *Креативні індустрії: міжнародний досвід*. ДЗК. Випуск 3/5. 2018. Міністерство культури України. Інформаційний центр з питань культури та мистецтва. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_oglyadi/2018/KreativnI_IndustriYi_mIzhnarodniy_dosvid.pdf (Дата звернення 26.05.2023).

²⁴ Національне Бюро Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/posts/node-137> (Дата звернення 26.05.2023).

охарактеризовано реалізовані успішні міжнародні проекти, які перемогли у конкурсах й отримали міжнародні гранти та визнання на європейській культурній арені. Для загального огляду підпрограми «Культура» необхідно всіх їх хоча б назвати по назвах конкурсів в хронологічному порядку, так як вони представлені на офіційному сайті Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні в підпрограмі «Культура», а саме²⁵:

1) **конкурс «Проекти міжнародної співпраці»:**

- **2022 рік:** Digital Transformation for Cultural Heritage Capacity Building in Lithuania, Poland and Ukraine.
- **2020 рік:** ARTIFAKE: Art Invades Fakes.
 - Modernism for the Future 360/365.
 - B. R.A. N.D. NEW – Business, Relations, Audience, Narration, Digital for the NEW music world.
 - FACE to FAITH.
 - Tbilisi Architecture Biennial.
- **2019 рік:** European Design Upgrade: Transnational Capacity Building.
 - European Roma Theater – Contemporary Cultural Heritage Shapes Our Future.
 - Music Bridge Art Project that overarch countries and connects the several nationalities and communities.
 - Arts, Rediscovery, Traditions, Eclectic, Contemporary, Heritage.
 - Birth Cultures: a Journey through European History and Traditions around Birth and Maternity.
 - Crafting Europe.
- **2018 рік:** Emergence: Living Heritage/Reframing Memory.
 - Tbilisi Architecture Biennial – “Buildings are Not Enough”.
- **2017 рік:** Арт-резиденція «Територія натхнення».
 - Фестиваль «BRAVE KIDS”.
 - COLAB QUARTER.
 - POLYPHONY.

2) **конкурс “MUSIC MOVES EUROPE: Підтримка концертних залів»:**

- **2020 рік:** How far is now?

3) **конкурс “MUSIC MOVES EUROPE: Спільне створення та спільне виробництво»:**

- **2020 рік:** MasterCamp.
 - WOK – collaborative pot.

²⁵ Історії успіху. Підпрограми. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/successstories> (Дата звернення 27.05.2023).

4) **конкурс «Художній переклад»:**

• **2022 рік:** «Заохочення читання дітей в Україні за допомогою неймовірних і цікавих європейських коміксів»/Ірбіс комікси.

– «Людина у фокусі. Європейська графічна проза – соціальний вимір»/Видавництво «Видавництво».

• **2020 рік:** «8 шляхів до емпатії»/«Видавництво Старого Лева».

– «Бібліотека пригод»/Арт-видавництво “Nebo Booklab Publishing”.

– **2019 рік:** «Особливі прикмети: 10 бесід про ідентичність»/«Видавництво Анетти Антоненко».

– «Фантастична Європа: між магією та технологією» / Видавництво «Навчальна книга – Богдан».

– «Класична та сучасна європейська література в Україні: Продовження»/Видавництво «Астролябія».

– **2017 рік:** «Класична та сучасна європейська література в Україні»/Видавництво «Астролябія».

5) **спеціальний конкурс «Підтримка українських переселенців та культурного і креативного секторів України»:**

• **2023 рік:** ZMINA: REBUILDING / ЗМІНА: ВІДНОВЛЕННЯ – ІЗОЛЯЦІЯ. Платформа культурних ініціатив.

– Culture Helps / Культура допомагає – Інша Освіта.

– ARCHITECTS FOR HERITAGE IN UKRAINE: RECREATING. IDENTITY AND MEMORY (U-RE-HERIT) – Національна Спілка Архітекторів України. HCAU, Ro3kvit: Urban Coalition for Ukraine та ГО «Архітектурна освіта»²⁶.

Доцільним буде також підкреслити, що основними завданнями даного розділу колективної монографії є більш детальний аналіз та характеристика перших, починаючи з 2017 року, успішних практик міжнародних проектів культурних та креативних індустрій Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, які перемогли саме у **конкурсі «Проекти міжнародної співпраці»** й отримали міжнародні гранти. До речі, про них вже стало відомо 28 серпня 2017 року на офіційному сайті та із статті О. Семеник «Наші перші: українські проекти-переможці конкурсу «Креативна Європа»: серед них були ті, хто втілює «свої ідеї за підтримки європейських грантів – це громадські організації «Тустань» і «МістоДія», музей Івана Гончара та жіноча благодійна організація «Наші візії». Характеризуючи їх, тодішня керівниця Національного бюро програми «Креативна Європа» Юлія Федів слушно відзначає спільну рису цих міжнародних проектів-переможців: «Мені сподобалась їхня мультидисциплінарність, адже у них культура

²⁶ Історії успіху. Підпрограми. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/successstories> (Дата звернення 27.05.2023).

переплітається з вирішенням важливих соціальних, політичних та урбаністичних питань. Ми йдемо в ногу з трендом – два проекти з чотирьох включають елементи охорони культурної спадщини»²⁷.

Для більш наглядного візуального представлення перших *успішних українських проєктів-переможців конкурсу «Проекти міжнародної співпраці»* у 2017 році скористаємося таблицею, розробленою автором, в якій чітко зазначені такі параметри, як: 1) назва міжнародного проєкту-переможця; 2) країни-партнери, які брали участь у цьому проєкті; 3) головні інституційні партнери міжнародного проєкту від України; 4) а також мета та пріоритетні завдання міжнародного проєкту-переможця.

Таблиця 1

Перші успішні у 2017 році українські проєкти-переможці конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні

№	Назва міжнародного проєкту	Переможці конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» (2017)		
		Країни-партнери	Головний інституційний партнер від України	Мета та пріоритетні завдання проєкту
1	2	3	4	6
	Міжнародний проєкт арт-резиденція « ТЕРИТОРІЯ НАТХНЕННЯ » ²⁸		Синеvir. Організатор арт-резиденції в Уричі Орест Кондратович. Головний ініціатор проєкту – словацька природоохоронна організація Machaon International.	творчості для підвищення місцевого розвитку (туризму), охорони природи та культурної спадщини через міжнародне співробітництво та популяризацію краси дикої природи та багатой народної фольк-культури сільської місцевості через витвори мистецтва.

²⁷ Семеник О. Наші перші: українські проєкти-переможці конкурсу «Креативна Європа. (28 серпня 2017 р.). Culture matters. «Культура і креативність». *Сайт Platforma*. URL: <https://platfor.ma/magazine/text-sq/culture-matters/nashi-pershi/> (Дата звернення 27.05.2023).

²⁸ Арт-резиденція «Територія натхнення». *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/areasofinspiration> (Дата звернення 28.05.2023).

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5
2.	Міжнародний проєкт дитячий мистецький фестиваль «BRAVE KIDS» ²⁹	Польща, Україна, Грузія, Словаччина Румунія.	Партнер від України – жіноча благодійна організація «НАШІ ВІЗІЇ» зі Львівської області. Виконавчий продюсер Brave Kids Юстина Варецька.	Місія Brave Kids – допомогти дітям з різних країн розкрити таланти та повірити в себе через обмін досвідом, спілкування та знайомство з різними культурами. Особливість проєкту полягає в тому, що самі діти також беруть активну участь в організації процесу мистецького фестивалю.
3.	Міжнародний проєкт Культурна лабораторія «COLAB QUARTER» ³⁰	Франція, Україна, Іспанія, Японія.	Партнери від України – Громадська організація «МістоДія» , яка організовує культурні простори, наповнює їх змістом. Співзасновниця «МістоДій» Анна Доброва. Новий проєкт «Сошенка, 33» – це адреса в Києві, за якою знаходяться творчі майстерні аспірантів Національної академії	Colab Quarter – це європейський експериментальний проєкт, який спрямований на розробку локальної моделі місцевого культурного розвитку; це серія інтервенцій в урбаністичний простір і лабораторія для експериментів, результати яких будуть корисні для професіоналів культурного та мистецького секторів. Мета проєкту – знайти нові шляхи для взаємодії з мешканцями міст та

²⁹ Фестиваль «BRAVE KIDS». Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/brave_kids_festival (Дата звернення 28.05.2023).

³⁰ «COLAB QUARTER». Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/colab_quarter (Дата звернення 28.05.2023).

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5
			образотворчого мистецтва та архітектури (НАОМА).	заохотити їх до горизонтальної моделі управління, створення умов для сталого і всебічного розвитку місцевих громад і територій їхнього проживання та побудови громадянського суспільства.
4.	Проект міжнародного культурного співробітництва ПОЛІФОНІЯ “Polyphony” ³¹	Угорщина, Україна, Франція.	Партнер від України – Національний центр народної культури «МУЗЕЙ ІВАНА ГОНЧАРА» , як один з осередків культурної спадщини в Україні, який створено на базі колекції художника та скульптора Івана Гончара, який майже все життя збирав етнографічні артефакти та вивчав народні традиції різних регіонів України.	1). Дослідити, зберегти та презентувати живу пісенну традицію українського сільського середовища. 2). Впорядкування фольклорного архіву та інтеграція української культурної спадщини до сучасного світового контексту. 3). Задокументувати все різноманіття української традиційної музики нематеріальної культурної спадщини і за допомоги найсучасніших технологій представити її на європейському рівні.

Розробка автора на підставі джерел 28, 29, 30, 31

Таким чином, можна зробити висновки, що вищенаведені перші успішні у 2017 році українські проекти-переможці конкурсу «Проекти

³¹ ПОЛІФОНІЯ. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/polyphony> (Дата звернення 28.05.2023).

міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні поклали потужний старт для наступних років участі України як загалом у різних конкурсах цієї підпрограми, так і зокрема, в цьому досліджуваному нами конкурсі «Проекти міжнародної співпраці».

До речі, в тому ж 2017 році 19–20 жовтня Міжнародний форум «Креативна Україна» в Києві запропонував дороговкази для креативних та культурних індустрій в Україні через розвиток креативної економіки та поєднання економічної та культурної складової в цьому розвитку. Про це, зокрема, досить слушно висловилося спікерка Міжнародного форуму «Креативна Україна», тодішня перша заступниця Міністра культури України Світлана Фоменко, яка підкреслила перспективи та особливо важливе значення, яке в Україні почали приділяти розвиткові культурних та креативних індустрій: «На сьогодні Міністерством культури спільно з профільним Комітетом з питань культури і духовності ВРУ розроблено правки до Закону України «Про культуру» в частині визначення поняття, що таке «культурні та креативні індустрії», цей проект закону наразі знаходиться на розгляді у Верховній Раді України». Якщо говорити про інституційне забезпечення, то в 2016 році у Міністерстві створено зовсім новий структурний підрозділ, який займається прогресивними культурними політиками – це Управління стратегічного планування та розвитку, до складу якого увійшов сектор розвитку креативних індустрій. У найближчий час, у рамках здійснення реформи державного управління, у Міністерстві культури буде створено генеральний директорат з культурних та креативних індустрій»³².

Варто зауважити, що в подальшому, починаючи з 2019 р. до 2022 р., з року в рік (окрім 2021 р. – пандемія, 2022 р. – широкомасштабна російська агресія проти України), в секторі культурних та креативних індустрій спостерігається постійне стійке зростання кількості та якості підтриманих проєктів-переможців за участі українських партнерів конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» підпрограми «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні: 2017 р. – 4 проєкти; 2018 р. – 2 проєкти; 2019 р. – 6 проєктів; 2020 р. – 5 проєктів; 2022 р. – 1 проєкт.

Для більш наглядного візуального представлення успішних українських проєктів-переможців конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» у 2018–2019 роках нижче пропонується таблиця, яка розроблена автором цього підрозділу на підставі аналізу сторінки «Історії успіху» на офіційному сайті «Креативна Європа Україна»:

³² Міжнародний форум «Креативна Україна» запропонував дороговкази для креативних та культурних індустрій в Україні. (20.10.2017). *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/250363321> (Дата звернення 28.05.2023).

**Успішні у 2018–2019 рр. українські проекти-переможці конкурсу
«Проекти міжнародної співпраці» у підпрограмі
«Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні**

№	Назва міжнародного проекту	<u>Переможці конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» (2018–2019)</u>		
		Країни-партнери	Головний інституційний партнер від України	Мета та пріоритетні завдання проекту
1	2	3	4	5
1.	<p>№ 1. 2018 р.</p> <p>“Emergence From shared experience to new creativity: Living Heritage/ Reframing Memory”.</p> <p>Проект «ПРОЯВЛЕННЯ: Жива спадщина / Переосмислення пам’яті»³³.</p>	Чехія, Кіпр, Україна, Норвегія, Польща, Латвія, Велика Британія.	Партнер від України – платформа культурних ініціатив фонд «ІЗОЛЯЦІЯ».	Довгостроковий мистецький проект для організації заходів на тему взаємодії особистості з культурним та історичним ландшафтом. Основна мета проекту – перехід від спільного досвіду до індивідуальної творчості, оживлення спадщини та переосмислення теми пам’яті за допомогою мистецтва. Проект має на меті об’єднати різних творчих діячів з усієї Європи (дизайнерів, режисерів, акторів, хореографів, музикантів, перформерів, медіа-художників, продюсерів, менеджерів), щоб організувати програму семінарів, майстер-класів, резиденцій для художників; створити сайт та низку виставок.
2.	<p>№ 1. 2019 р.</p> <p>“European Design Upgrade: Transnational Capacity Building”³⁴.</p>	Бельгія, Україна, Фінляндія	Партнер від України – українська організація-лідер: Фонд Василя Хмельницького K. Fund	Мета міждисциплінарної програми з підвищення професійних навичок завдяки загальноєвропейській співпраці об’єднати дизайнерів, митців, IT-фахівців, науковців та підприємців задля вирішення

³³ Emergence From shared experience to new creativity: Living Heritage/Reframing Memory. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/emergence_livingheritage_reframingmemory (Дата звернення 29.05.2023).

³⁴ European Design Upgrade: Transnational Capacity Building. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/european_design_upgrade (Дата звернення 29.05.2023).

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
				глобальних викликів через пошук рішень для бізнесу, культурних та креативних індустрій.
3.	№ 2. 2019 р. “European Roma Theater – Contemporary Cultural Heritage Shapes Our Future” ³⁵ .	Угорщина, Україна, Румунія, Австрія.	Партнер від України – українська організація-партнер: Національно-культурне об’єднання «Амала»	Мета проєкту – поширення інформації про маловідомий у Європі ромський театр за допомогою міжнародних фестивалів, гостьових виступів та цифрового архіву у форматі професійних відеороликів на різних мовах; розробка спільної стратегії розвитку Європейської Спільноти Ромських Театрів як єдиної частини європейської культурної спадщини.
4.	№ 3. 2019 р. “Music Bridge Art Project that overarch countries and connects the several nationalities and communities” ³⁶	Угорщина, Україна, Румунія, Словаччина Франція.	Партнер від України – українська організація-партнер: Громадська організація “Pro Cultura Subcarpathica”.	Проєкт “Music Bridge Art” сконцентрований на важливих цінностях європейської культури, а саме – на спадщині європейської класичної музики. Головна мета проєкту – зацікавити молодь придатися до світу класичної музики; розробити інтерактивні програми про класичну музику для дітей та молоді різних соціальних груп – дітей з особливими потребами, провести концерти та навчальні заходи.

³⁵ European Roma Theater – Contemporary Cultural Heritage Shapes. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/p/european_roma_theater (Дата звернення 29.05.2023).

³⁶ Music Bridge Art Project that overarch countries and connects the several nationalities and communities. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/p/music_bridge_art_project (Дата звернення 29.05.2023).

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5
5.	<p>№ 4. 2019 р.</p> <p>“Arts, Rediscovery, Traditions, Eclectic, Contemporary, Heritage”³⁷.</p>	<p>Румунія, Україна, Іспанія, Албанія.</p>	<p>Партнер від України – українська організація-партнер: Громадська організація «Архікідз».</p>	<p>Мета проєкту – збереження та відродження, розвиток та популяризація культурного розмаїття та культурної спадщини ЮНЕСКО через креативний підхід та співпрацю із використанням міжсекторального та інноваційного досвіду з поєднанням транснаціонального обігу культурних та креативних проєктів.</p>
6.	<p>№ 5. 2019 р.</p> <p>“Birth Cultures: a Journey through European History and Traditions around Birth and Maternity”³⁸.</p>	<p>Естонія, Україна, Італія, Австрія.</p>	<p>Партнер від України – українська організація-партнер: Харківська регіональна недержавна організація «Центр гендерної культури».</p>	<p>Мета проєкту «Материнство та народження дитини через призму європейської історії та традицій» – розвиток історичних досліджень та організацію виставок для популяризації даних тем як частини нематеріальної європейської культурної спадщини. В рамках проєкту проведено ряд досліджень традицій та художніх творів з різних країн та культур; організовано спеціальну платформу обміну досвідом та створено інтерактивну виставку, для якої зібрано жіночі музеї та митців, які діляться своїми історіями та витворами мистецтва.</p>

³⁷ Arts, Rediscovery, Traditions, Eclectic, Contemporary, Heritage. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/arts_rediscovery_traditions (Дата звернення 29.05.2023).

³⁸ Birth Cultures: a Journey through European History and Traditions around Birth and Maternity. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/birth_cultures (Дата звернення 29.05.2023).

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4	5
7.	№ 6. 2019 р. “Crafting Europe” ³⁹ .	Ірландія, Україна, Італія, Португалія, Великобританія, Нідерланди, Іспанія, Грузія, Ірландія.	Партнер від України – українська організація-партнер: Ремісничя Палата України.	Головна мета проєкту – необхідність нарощування потужності ремісничого сектору в Європі на локальному, регіональному, національному та європейському рівнях, його ідентифікацією, розвитком виробничого потенціалу, інфраструктурою та підтримкою через зміцнення фінансових можливостей малих і середніх підприємств та організацій.

Розробка автора на підставі джерел 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39

Слід визнати, що серед усіх цих перерахованих вище на окрему увагу заслуговує успішний український проєкт-переможець Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні у підпрограмі «Культура» конкурсу «Проєкти міжнародної співпраці» під назвою «Digital Transformation for Cultural Heritage Capacity Building in Lithuania, Poland and Ukraine» («Цифрова трансформація для розбудови потенціалу культурної спадщини в Литві, Польщі та Україні»), який отримав міжнародний грант та визнання на європейській культурній арені саме у 2022 році під час широкомасштабної російської агресії проти України.

³⁹ Crafting Europe. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/crafting_europe (Дата звернення 29.05.2023).

**Успішні у 2022 р. український проєкт-переможець конкурсу
«Проєкти міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура»
Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні**

№	Назва міжнародного проєкту	Переможець конкурсу «Проєкти міжнародної співпраці» (2022)			Мета та пріоритетні завдання проєкту
		Країни-партнери		Головний інституційний партнер від України	
1	2	3	4	5	6
	<p>№ 1. 2022 р.</p> <p>Міжнародний проєкт “Digital Transformation for Cultural Heritage Capacity Building in Lithuania, Poland and Ukraine” «Цифрова трансформація для розбудови потенціалу культурної спадщини в Литві, Польщі та Україні»⁴⁰</p>	Польща, Україна, Греція, Литва.		Партнер від України – громадська організація “VOLYN FOUNDATION” «Волинська фундація» (м. Луцьк)	<p>1) сприяння діджитал-трансформації та оцифрування матеріалів сектору культурної спадщини, таких як об’єкти та будівлі, розташовані в трьох різних країнах – Україні, Польщі та Литві та пов’язані з історичною постаттю Вітовта Великого за допомогою інноваційних 3D-технологій;</p> <p>2) створення діджитал моделей цих історичних будівель;</p> <p>3) розробка веб-сайту з вільним доступом до оцифрованих об’єктів з їх описом;</p> <p>4) створення інтерактивної карти, що об’єднає ці історико-культурні об’єкти в транснаціональний туристичний маршрут «Пояс Вітовта»;</p> <p>5) розробка мобільного додатку, який дозволить користувачам відчутти доповнену реальність і «мандрувати в часі»;</p> <p>6) сприяння розвитку ідеї «віддаленого» цифрового туризму як відповідь на кризу COVID-19 і транскордонному співробітництву та міжкультурному діалогу.</p>

Розробка автора на підставі джерела 40

⁴⁰ Digital Transformation for Cultural Heritage Capacity Building in Lithuania, Poland and Ukraine. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/volyn_foundation (Дата звернення 29.05.2023).

ВИСНОВКИ

Аналізуючи зміст цього успішного українського проекту-переможця в конкурсі «Проекти міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні, слід підкреслити, як висновок, що навіть в умовах повномасштабної російської агресії 2022 року та воєнного стану в Україні, сфера культурних та креативних індустрій продовжує постійно розвиватися, прикладом чого можуть бути активна участь України в трьох підпрограмах Програми ЄС «Креативна Європа», численні благодійні концерти відомих митців та різноманітні волонтерські культурні та креативні заходи для допомоги ЗСУ. Значний поштовх розвитку сфери культурних та креативних індустрій в Україні було додано також напередодні та після ухвалення 23 червня 2022 р. рішення Європейської Ради про надання Україні статусу країни-кандидата в члени Європейського Союзу.

Участь України в рамковій Програмі ЄС «Креативна Європа», яка була розпочата в 2016 році, має велике значення для визнання розвитку культурних та креативних індустрій в Україні як одного з основних стратегічних напрямів державної політики у сфері культури. Як відомо, другий етап реалізації Програми ЄС «Креативна Європа» триває до 2027 року і тому Україну очікує, особливо після Перемоги над російським агресором, велика кількість успішних міжнародних проєктів-переможців сектору культурних та креативних індустрій.

АНОТАЦІЯ

Актуальність розвитку сфери культурних та креативних індустрій (ККІ) в умовах євроінтеграції стає все далі загальноновизнаною в країнах Європейського Союзу і в Україні, що дає можливість інтеграції цієї сфери в різноманітні культурні міжнародні програми, такі як: Програма ЄС «Креативна Європа» в Україні. *Метою підрозділу є* дослідження та аналіз успішних практик українських міжнародних проєктів-переможців конкурсу «Проекти міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура» Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні. Значну увагу приділено характеристичі основних етапів реалізації та структури цієї Програми, зокрема, пріоритетам одній з трьох підпрограм «Культура» та змісту і цілям міжнародних проєктів-переможців з участю українських партнерів. *Методами дослідження є* система загальнонаукових та спеціальних методів таких, як: аналіз та синтез, систематизація та узагальнення при опрацюванні сайту «Креативна Європа Україна»; історико-хронологічний метод та метод контент-аналізу при вивченні двох етапів прийняття Програми ЄС «Креативна Європа» та приєднання України до неї; метод кейс-стаді (*case-study*) для аналізу конкретних прикладів успішних практик

українських проєктів-переможців конкурсу «Проєкти міжнародної співпраці» у підпрограмі «Культура».

Література

1. REGULATION (EU) No 1295/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 December 2013 establishing the Creative Europe Programme (2014 to 2020) and repealing Decisions No 1718/2006/EC, No 1855/2006/EC and No 1041/2009/EC. *Official Journal of the European Union*. L 347. P. 221–236. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0221:0237:EN:PDF> (Дата звернення 21.05.2023).

2. Довгострокова стратегія розвитку культури в Україні до 2025 року. *Альянс Культури*, 2014–2015. 37 с. URL: https://www.cultura.kh./uamagesstories/innovaciyna_diyalnist/dovgostrokova_strategiya_rozv_.pdf (Дата звернення: 21.05.2023).

3. Про схвалення Довгострокової стратегії розвитку української культури – стратегії реформ: розпорядження Кабінету Міністрів України № 119-р від 01.02.2016. *Урядовий портал*: Державний сайт України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248862610> (Дата звернення: 21.05.2023).

4. O'Connor J. (2000) The Definition of 'Cultural Industries'. *The European Journal of Arts Education*. Vol. 2. No. 3. pp. 15–27. URL: <https://eprints.qut.edu.au/43877/2/43877.pdf> (Дата звернення: 21.05.2023).

5. Hartley J. (2004) *Creative Industries*. New Jersey: Wiley-Blackwell. 434 p.

6. Вахович І. М., Чуль О. М. Розвиток креативних індустрій: регіональний вимір: монографія. Луцьк : Вежа-друк, 2014. 288 с.

7. Свінцицька О. М., Ткачук В. О. Креативна економіка та креативні індустрії : навчальний посібник. Житомир : Державний ун-т «Житомирська політехніка», 2020. 218 с.

8. Про культуру: Закон України Документ 2778-VI, чинний, поточна редакція від 31.03.2023, підстава 2849-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 24. ст. 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (Дата звернення: 22.05.2023).

9. Про затвердження видів економічної діяльності, які належать до креативних індустрій: розпорядження Кабінету Міністрів України № 265-р. від 24.04.2019. Додаток до розпорядження. *Урядовий портал*. Державні сайти України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdchnoyi-diyalnosti-yaki-nalezhat-do-kreativnih-industrij> (Дата звернення: 22.05.2023).

10. Соломенна Т. Україна в програмі ЄС «Креативна Європа». *Сіверянський літопис*. 2021. № 5. С. 242–247. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/182663/33-Solomenna.pdf?sequence=1> (Дата звернення 23.05.2023).

11. European Education and Culture Executive Agency. URL: https://www.eacea.ec.europa.eu/index_en (Дата звернення 23.05.2023).

12. Угода між урядом України та Європейською Комісією про участь України у Програмі «Креативна Європа»: програма Європейського Союзу для сектору культури та креативності. Документ 984_020, чинний, поточна редакція – ратифікація від 03.02.2016, підстава – 978-VIII. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_020#Text (Дата звернення 23.05.2023).

13. Ількова О. Програма ЄС «Креативна Європа» в Україні: інформаційний ресурс до дисциплін інформаційно-комунікаційного циклу. *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання* : монографія / відп. ред. Тюрменко І. І. Київ : НАУ, 2021. С. 197–205. URL: https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53292/1/%d0%9c_3.5_%d0%a1%d1%82%d1%80.%20197-205.pdf (Дата звернення 23.05.2023).

14. Regulation (EU) 2021/818 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2021 establishing the Creative Europe Programme (2021 to 2027) and repealing Regulation (EU) No 1295/2013. Document 32021R0818. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj> (Дата звернення 24.05.2023).

15. Угода між Україною та Європейським Союзом про участь України у програмі «Креативна Європа» (2021–2027). Документ 984_001-21, чинний, поточна редакція – Ратифікація від 15.12.2021, підстава – 1963-IX *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-21#Text (Дата звернення 24.05.2023).

16. Україна приєдналася до Програми ЄС «Креативна Європа» (2021–2027). Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/posts/Ukraine_joined_CreativeEurope (Дата звернення 25.05.2023).

17. Культура. Про підпрограму. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/1> (Дата звернення 25.05.2023).

18. Підпрограма «Медіа». Про Програму «Креативна Європа». *Сайт «Культура і креативність»*. URL: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/creative-europe/media-sub-programme> (Дата звернення 25.05.2023).

19. Міжсекторальна співпраця. Про підпрограму. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/programs/categories/4> (Дата звернення 25.05.2023).

20. Про Український інститут. Місія. *Сайт Ukrainian Institute*. URL: <https://ui.org.ua/mission/> (Дата звернення 25.05.2023).

21. Робоча програма «Креативної Європи» 2022. 6 с. URL: <https://creativeeurope.in.ua/storage/documents/21022022.pdf> (Дата звернення 25.05.2023).

22. Володимир Зеленський підтримав ратифікацію Угоди з ЄС про участь України у програмі «Креативна Європа» (18 грудня 2021 р.) *Офіційне інтернет-представництво*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pidtrimav-ratifikaciyu-ugodi-z-yes-pro-u-72157> (Дата звернення 26.05.2023).

23. Шлепакова Т. Л. До питання публічної політики підтримки культурних і креативних індустрій в контексті співробітництва України з програмами Європейського Союзу. (оглядова довідка за матеріалами преси, Інтернету та неопублікованими документами). *Креативні індустрії: міжнародний досвід*. ДЗК. Випуск 3/5. 2018. Міністерство культури України. Інформаційний центр з питань культури та мистецтва. URL: https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2018/Kreativni_Industriyi_mIzhnarodniy_dosvid.pdf (Дата звернення 26.05.2023).

24. Національне Бюро Програми ЄС «Креативна Європа» в Україні. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/posts/node-137> (Дата звернення 26.05.2023).

25. Історії успіху. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/successstories> (Дата звернення 27.05.2023).

26. Історії успіху. Підпрограми. *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/successstories> (Дата звернення 27.05.2023).

27. Семеник О. Наші перші: українські проекти-переможці конкурсу «Креативна Європа. (28 серпня 2017 р.). *Culture matters*. «Культура і креативність». *Сайт Platforma*. URL: <https://platfor.ma/magazine/text-sq/culture-matters/nashi-pershi/> (Дата звернення 27.05.2023).

28. Арт-резиденція «Територія натхнення». *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/areasofinspiration> (Дата звернення 28.05.2023).

29. Фестиваль «BRAVE KIDS». *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/p/brave_kids_festival (Дата звернення 28.05.2023).

30. «COLAB QUARTER». *Сайт «Креативна Європа Україна»*. URL: https://creativeeurope.in.ua/p/colab_quarter (Дата звернення 28.05.2023).

31. ПОЛІФОНІЯ. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: <https://creativeeurope.in.ua/p/polyphony> (Дата звернення 28.05.2023).

32. Міжнародний форум «Креативна Україна» запропонував договори для креативних та культурних індустрій в Україні. (20.10.2017). *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/250363321> (Дата звернення 28.05.2023).

33. Emergence From shared experience to new creativity: Living Heritage/Reframing Memory. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/emergence_livingheritage_reframingmemory (Дата звернення 29.05.2023).

34. European Design Upgrade: Transnational Capacity Building. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/european_design_upgrade (Дата звернення 29.05.2023).

35. European Roma Theater – Contemporary Cultural Heritage Shapes. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/european_roma_theater (Дата звернення 29.05.2023).

36. Music Bridge Art Project that overarch countries and connects the several nationalities and communities. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/music_bridge_art_project (Дата звернення 29.05.2023).

37. Arts, Rediscovery, Traditions, Eclectic, Contemporary, Heritage. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/arts_rediscovery_traditions (Дата звернення 29.05.2023).

38. Birth Cultures: a Journey through European History and Traditions around Birth and Maternity. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/birth_cultures (Дата звернення 29.05.2023).

39. Crafting Europe. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/crafting_europe (Дата звернення 29.05.2023).

40. Digital Transformation for Cultural Heritage Capacity Building in Lithuania, Poland and Ukrain. Сайт «Креативна Європа Україна». URL: https://creativeeurope.in.ua/p/volyn_foundation (Дата звернення 29.05.2023).

Information about the author:

Marukhovska-Kartunova Olha Oleksandrivna,

Candidate of Philosophical Science, Associate Professor,
Head of Social Sciences Section at the Department of the of Foreign
Languages and General Education Disciplines
University of Economics and Law “KROK”
30–32, Tabirna Str., Kyiv, 03113, Ukraine